

روان‌شناسی رشد (۲)

با نگرش به منابع اسلامی

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

Gisoom

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمه

بخش ششم: رشد شناختی

۵۲۳	فصل پانزدهم: رشد یادگیری
۵۲۳	یادگیری چیست؟
۵۲۸	شرطی سازی کلاسیک
۵۳۵	شرطی سازی عامل
۵۵۲	خوگیری
۵۵۵	تقلید
۵۶۶	نقش تلویزیون در رشد یادگیری
۵۶۷	نقش محیط خانه در رشد یادگیری
۵۶۸	یادگیری کنترل محیط
۵۷۰	بازگشت پذیری آثار تجربه های اولیه
۵۷۱	یادگیری و وحی
۵۷۷	فصل شانزدهم: نظریه رشد شناختی پیاژه
۵۷۷	سیر تحولات فکری پیاژه
۵۸۰	روش و قلمرو تحقیق
۵۸۱	اصول و مفاهیم اساسی
۵۸۳	۱. ساختهای شناختی
۵۸۴	۲. فرایندهای شناختی
۵۸۶	۳. تعادل یابی
۵۸۷	۴. از خود به درآیی
۵۹۶	مراحل رشد شناختی از دیدگاه پیاژه

صفحه	عنوان
۵۹۷	۱. دوره حسی - حرکتی (تولد تا دوسالگی)
۶۰۶	۲. دوره اندیشه پیش عملیاتی (۲ تا ۷ سالگی)
۶۱۴	۳. دوره عملیات عینی (۷ تا ۱۱ سالگی)
۶۱۷	۴. دوره عملیات صوری (۱۱ سالگی تا بلوغ)
۶۲۰	ارزیابی دیدگاه پیاژه
۶۲۶	فصل هفدهم: پردازش اطلاعات
۶۲۶	مفهوم پردازش اطلاعات
۶۳۰	موضوعات مورد علاقه در پردازش اطلاعات
۶۳۶	ادراک
۶۴۳	حافظه
۶۵۰	حل مسأله
۶۵۶	فراشناخت
۶۵۹	تفاوت‌های فردی در پردازش اطلاعات
۶۶۳	ارزیابی
۶۶۸	فصل هجدهم: رشد زبان
۶۶۹	تعریف زبان
۶۷۰	اهمیت زبان
۶۷۳	ویژگی‌های کلی زبان
۶۷۹	سیر رشد زبان در کودک
۶۸۰	مراحل رشد زبان
۷۰۰	جنبه‌های دیگر رشد زبان
۷۰۵	نظریه‌های فراگیری زبان
۷۱۷	عوامل مؤثر در رشد زبان
۷۱۹	فصل نوزدهم: رشد و سنجش هوش
۷۲۰	تعریف هوش
۷۲۲	هوش از نگاه روایات اسلامی

صفحه	عنوان
۷۲۴	سیمای انسان هوشمند
۷۲۵	عقل از دیدگاه اندیشمندان اسلامی
۷۲۸	تفاوت‌های فردی در هوش
۷۳۰	آزمونهای هوش
۷۴۲	سیری در روایات اسلامی
۷۴۶	ثبات هوشبهر
۷۴۸	تحولات رشد هوش در طول دوران زندگی
۷۴۹	عوامل مؤثر در رشد هوش
۷۵۴	طبقات اجتماعی و نژادی
۷۵۶	سوداری آزمون و هوشبهر
۷۵۹	محیط یا وراثت: سیری در روایات
۷۶۲	آفات هوش
بخش هفتم: رشد اجتماعی	
۷۶۹	فصل بیستم: رشد اجتماعی
۷۶۹	اهمیت رشد اجتماعی
۷۷۰	رابطه بُعد اجتماعی انسان با بُعد عاطفی و شناختی
۷۷۰	دیدگاههای رشد اجتماعی
۷۸۵	مراحل رشد اجتماعی
۷۸۷	نمودهایی از رشد اجتماعی
۸۳۷	عوامل مؤثر در اجتماعی شدن
۸۵۳	فصل بیست و یکم: خانواده
۸۵۴	خانواده به عنوان یک نظام پیچیده
۸۵۵	نقش تربیتی والدین
۸۵۶	نقش پدر
۸۵۸	نقش مادر

صفحه	عنوان
۸۶۲	فرزندان
۸۷۰	نقش الگوهای تربیتی در رشد کودکان
۸۷۱	خانواده سهل گیر
۸۷۲	خانواده سختگیر و مستبد
۸۷۴	خانواده مقتدر
۸۸۰	مقایسه سه الگو
۸۸۱	عوامل مؤثر در تعیین و تغییر رفتار در خانواده
۸۸۱	آموزش
۸۸۳	فرهنگ جامعه
۸۸۴	وضعیت اجتماعی - اقتصادی
۸۸۴	کنشهای متقابل اعضای خانواده
۸۸۵	تأثیر اختلافات خانوادگی
۸۸۷	طلاق
۸۹۱	ازدواج مجدد
۸۹۲	فصل بیست و دوم: همسالان
۸۹۲	همسالان
۸۹۵	تأثیر همسالان در رشد اجتماعی
۸۹۶	روند رشد در کنش متقابل همسالان
۸۹۸	معیارهای پذیرش همسالان
۹۰۵	روابط همسالان
۹۱۵	مدرسه: عاملی برای اجتماعی شدن
۹۲۷	نقش والدین
۹۲۹	تفاوتهای فردی (کودکان عقب مانده)
۹۳۱	وسایل ارتباط جمعی
۹۴۳	بخش هشتم: رشد شخصیت فصل بیست و سوم: رشد شخصیت

صفحه	عنوان
۹۴۴	تعریف شخصیت
۹۴۶	نظریه‌های مرتبط با بحث شخصیت
۹۵۹	جنبه‌های مهم شخصیت
۹۶۸	ثبات و تغییر در رشد شخصیت
۹۷۱	دیدگاه انسان‌گرایی، رشد خود، هویت و استقلال
۹۸۵	جنبه‌های مهم رشد شخصیت در نوجوان
۹۹۹	فصل بیست و چهارم: رشد نقش جنسی
۱۰۰۱	مفهوم نقش جنسی
۱۰۰۲	نقش آموزشی جنسیتی
۱۰۰۲	هویت جنسی
۱۰۰۳	رفتار نقش جنسیتی
۱۰۰۴	پذیرش نقش جنسی
۱۰۰۴	به کارگیری معیارهای نقش جنسیت
۱۰۰۵	رهنمود اسلام
۱۰۰۶	نقشها و وظایف ویژه و ارزش آنها
۱۰۰۸	درک نقش جنسیت در سنین مختلف کودکی
۱۰۱۴	الگوی یادگیری مفهوم فالبهای نقش جنسیت
۱۰۱۵	انواع نقشهای جنسی
۱۰۲۰	کدامیک از دو الگو مورد قبول است؟
۱۰۲۴	تفاوتهای جنسی در فرایند رشد
۱۰۲۵	مقایسه دو جنس در طبقه‌بندی نقش جنسی
۱۰۲۶	ظهور تفاوت‌های جنسیتی در واکنش به ویژگیهای الگویی
۱۰۳۷	ارزیابی اسلام از رفتار جنسی
۱۰۳۹	همستیزی جنسی
۱۰۴۰	اصطکاک نقش جنسی
۱۰۴۴	دیدگاه اسلام

صفحه	عنوان
۱۰۴۶	دو جنسیتی
۱۰۵۱	عوامل مؤثر در رشد نقش جنسی
	بخش نهم: رشد اخلاقی
۱۰۵۹	فصل بیست و پنجم: رشد اخلاقی
۱۰۶۰	تعریف رشد اخلاقی
۱۰۶۳	چشم اندازی بر رشد اخلاقی
۱۰۶۴	جنبه های مختلف رشد اخلاقی
۱۰۶۶	دیدگاهها و تمرکز بر جنبه خاصی از رشد اخلاقی
۱۰۶۶	۱. جنبه شناختی رشد اخلاقی
۱۱۱۷	عامل پیوند اندیشه و رفتار از دیدگاه اسلام
۱۱۱۹	عوامل مؤثر در بروز رفتارهای اخلاقی
۱۱۲۶	۲. جنبه عاطفی رشد اخلاقی
۱۱۴۰	تعلیم و تربیت اخلاقی
	بخش دهم: آسیب شناسی روانی در رشد
۱۱۴۵	فصل بیست و هشتم: آسیب شناسی روانی در رشد
۱۱۴۵	پیشگفتار
۱۱۴۶	تاریخچه
۱۱۴۷	تعریف نابهنجاری رفتار کودک
۱۱۴۸	وجود رفتارهای نابهنجار کودک، صرف نظر از داوری اجتماعی
۱۱۴۹	مشکلات رفتاری مرتبط با سن
۱۱۷۰	مشکلات مربوط به مدرسه
۱۱۷۳	اختلالات رفتاری کودک از نگاهی دیگر
۱۱۷۶	اختلالات دوره نوجوانی و جوانی
۱۱۹۳	منابع و مأخذ
۱۲۰۰	واژه نامه

مقدمه

کتابی که از نظر می‌گذرد، حاصل تلاش گروه روانشناسی (۲)^۱ دفتر همکاری حوزه و دانشگاه می‌باشد. در این کتاب سعی شده است تا ضمن تبیین مبانی و مباحث کلیدی روانشناسی رشد، به مفاهیم اسلامی در این زمینه اشاره شود. دلیل انتخاب «روانشناسی رشد» به دنبال تألیف «مکتبهای روانشناسی و نقد آن» که توسط روانشناسی (۱) به رشته تحریر درآمده است، اختصاص یافتن واحدهای زیادی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته‌های روانشناسی و علوم تربیتی، به روانشناسی رشد و احساس خلأ در کتابهای دانشگاهی در این زمینه، و همچنین وجود زمینه‌های مناسب در منابع اسلامی راجع به مفاهیم روانشناسی رشد می‌باشد، تا ضمن ارائه دیدگاههای جدید غربی، دیدگاههای اسلامی نیز مورد توجه قرار گیرد.

از ویژگیهای کلی کتاب می‌توان امور زیر را برشمرد: الف) استفاده از منابع و متون جدید غربی در روانشناسی ضمن آنکه از کتابهای فارسی و ترجمه‌های موجود نیز استفاده شده است. ب) طرح مطالب و مفاهیم اسلامی با دقت و موشکافی لازم، و سعی در مطرح کردن واضح‌ترین و مرتبط‌ترین آنها به عنوان اولین گام در جهت غنابخشیدن به روانشناسی موجود. ج) سعی در پر کردن خلأهای موجود در روانشناسی جدید، و رهاسازی آن از قالبهای تنگ مادی و مطرح نمودن بحثهای جدید همچون مبحث اراده و گزینش فکری، و تقویت روشهای عقلانی و بهره‌گیری از علم حضوری در کنار روشهای تجربی محض، و غنابخشی برخی از بخشها که در فرهنگ اسلامی بیشتر مورد عنایت قرار گرفته است، مانند رشد اخلاقی و رشد شخصیت، و توجه دادن به کاستیها و کمبودهای مسائل مطروحه در قالب نقد و بررسی. د) با ملاحظه فهرست بسیاری از کتابهای روانشناسی رشد از جمله جدیدترین آنها بخشها و فصول با نظم خاصی ارائه شده است.

۱. فارغ التحصیلان گروه روانشناسی بنیاد فرهنگی باقرالعلوم (علیه السلام) حوزه علمیه قم.

از باب نمونه به جای ذکر تفصیلی نظریه‌ها در آغاز کتاب که در سبکهای قدیمی تر رایج است، نظریه‌ها در فصلهای مناسب در ضمن مباحث آمده است، این کار ضمن جلوگیری از خستگی و ملال خواننده، موجب آشنایی تدریجی و بیشتر او با نظریه‌ها، و نحوه تأثیر آنها در مباحث مختلف می‌گردد. (ه) تفصیل برخی مطالب و اطلاعات افزون بر متن که برای برخی خسته کننده است، ولی ذکر آن می‌تواند برای محققان مفید باشد در کادرهای جداگانه به عنوان حاشیه آمده است.

کتاب حاضر در ۱۰ بخش و ۲۶ فصل تنظیم شده که ۵ بخش آن مشتمل بر ۱۴ فصل در جلد اول، و ۵ بخش دیگر آن که بر ۱۲ فصل مشتمل است در جلد دوم این کتاب آمده است. لازم می‌دانیم از سرورانی که در این راه ما را تشویق و یاری کرده‌اند، سپاسگزاری کنیم، از جناب آقای دکتر برادران رفیعی عضو گروه روانشناسی (۱) دفتر همکاری حوزه و دانشگاه که فصول کتاب را مورد مطالعه قرار دادند و ما را از نظرات خود بهره‌مند نمودند، و همچنین از سرکار خانم دکتر کدیور، و جناب آقای دکتر فتحی آشتیانی که بسیاری از فصول کتاب را ملاحظه نمودند و نظرات اصلاحی خود را برای گروه ارسال داشتند، و همچنین از مسئول گروه روانشناسی جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای سید محمد غروی که از آغاز کار تا پایان آن، با جدیت و تلاش، فعالیت‌های گروه را زیر نظر داشتند، و فیشها و مقالات را ملاحظه کرده و آنها را مورد دقت و موشکافی قرار می‌دادند، و گروه را از نظرات و دیدگاههای خود بهره‌مند می‌ساختند، تشکر کنیم. در پایان از مساعده‌های مسئولان سازمان «سمت» در ویرایش و سرعت بخشیدن به چاپ و انتشار و بخصوص رئیس محترم آن سازمان جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای دکتر احمد احمدی تشکر و سپاسگزاری می‌کنیم.

مؤلفان